

TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO NHÓM TRONG GIỜ LÊN LỚP MÔN LỊCH SỬ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

Trần Quốc Tuấn*

Ngày Tòa soạn nhận được bài: 07-11-2016; ngày phân biên đánh giá: 09-12-2016; ngày chấp nhận đăng: 06-01-2017

TÓM TẮT

Trong xu thế đổi mới phương pháp dạy học hiện nay, tư tưởng “dạy học tập trung vào người học” trở thành hướng chủ đạo. Để nâng cao chất lượng dạy học Lịch sử ở trường trung học phổ thông (THPT), giáo viên (GV) phải biết phát huy tối đa tính tích cực, độc lập sáng tạo của học sinh (HS). Trên cơ sở trình bày về khái niệm, ưu, nhược điểm... của việc dạy học theo nhóm, bài báo đưa ra một số hình thức, biện pháp tổ chức dạy học theo nhóm trong giờ lên lớp môn Lịch sử ở trường THPT với những ví dụ minh họa cụ thể.

Từ khóa: dạy học theo nhóm, môn Lịch sử, trung học phổ thông.

ABSTRACT

Teaching history in groups during class time in high school

At present, the trend of innovative teaching methods, thought “teaching forward on learners” become mainstream. To improve the quality of teaching history in schools, teachers must know to maximize the positive, creative independence of students. Based on the presentation of the concept, advantages, disadvantages, etc. of teaching in groups; the article offers some form, measures of teaching history in groups during the class in high school with specific examples.

Keywords: teaching in groups, History, high school.

1. Đặt vấn đề

Trong xu thế đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) hiện nay, tư tưởng “dạy học tập trung vào người học” trở thành hướng chủ đạo. Đảng, Nhà nước, cũng như ngành giáo dục - đào tạo đã và đang triển khai việc dạy học và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập các môn học ở trường phổ thông theo định hướng phát triển năng lực học sinh (HS). Nhằm nâng cao chất lượng dạy học lịch sử (DHLS) ở trường phổ thông, giáo viên (GV) không nên cứ bám giữ tư tưởng “lấy nội dung làm mục đích

cho việc dạy học” mà phải biết phát huy tối đa tính tích cực, độc lập, sáng tạo của HS. Tổ chức dạy học theo nhóm (DHTN) trong giờ lên lớp môn Lịch sử ở trường trung học phổ thông (THPT) là sự lựa chọn cần thiết, góp phần đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay.

2. Nhận thức về dạy học theo nhóm nói chung, môn Lịch sử nói riêng

2.1. Khái niệm

Theo Từ điển tiếng Việt, “nhóm” là “tập hợp một số ít người hoặc sự vật được hình thành theo những nguyên tắc và tiêu

* Trường Đại học Quy Nhơn; Email: quoctuandhq@gmail.com

chí nhất định” [5, tr.153].

Từ định nghĩa về *nhóm*, chúng ta có thể hiểu “*nhóm học tập*” là tập hợp một số ít người được hình thành nên nhằm cùng tiếp nhận và giải quyết những nhiệm vụ đặt ra trong quá trình học tập.

Các nhà nghiên cứu lí luận dạy học ở nước ta như Nguyễn Ngọc Bảo [1], Nguyễn Trọng Sửu [4] cho rằng: DHTN là hoạt động dạy học trong đó HS của lớp được chia thành nhiều nhóm, các thành viên của nhóm cùng làm việc để đạt được những mục tiêu học tập đã đề ra. Bản chất của DHTN là sử dụng các mối quan hệ mang tính tương tác trực tiếp, đa chiều ở nhiều cấp độ khác nhau giữa các chủ thể để tổ chức dạy học. Mối quan hệ này được thể hiện ở hai mặt: (1) *Mặt nội dung*, nói lên tính chất của các mối quan hệ trong dạy học đó là hợp tác và cạnh tranh lành mạnh giữa các chủ thể học tập, sự cộng hưởng của nhiều người để tạo nên sức mạnh của trí tuệ; và (2) *Mặt hình thức*, bao gồm tổng thể các mối quan hệ xã hội đa dạng giữa các chủ thể học tập.

1.2. Đặc điểm của DHTN

DHTN là PPDH mới, góp phần phát huy tính tích cực và tương tác của HS. Đó là một định hướng giáo dục chú trọng khai thác tối đa mối quan hệ và tác động đa chiều trong quá trình dạy học. PPDH này giúp HS tiếp thu kiến thức một cách chủ động sáng tạo, nhận được nhiều thông tin phản hồi từ GV và các HS khác; HS được lôi cuốn vào các hoạt động học tập, tiếp thu kiến thức bằng chính khả năng của mình với sự tổ chức hướng dẫn của GV; đồng

thời phát triển kĩ năng giao tiếp, kĩ năng làm việc trong tập thể của HS...

Trong khi các PPDH truyền thống chỉ có sự tác động một chiều từ GV đến HS, thì DHTN xuất hiện nhiều mối quan hệ tương tác, đa chiều giữa GV với HS, giữa HS với GV, giữa HS với HS. Khác với các PPDH truyền thống, DHTN giúp người học trở thành chủ thể tích cực của quá trình chiếm lĩnh tri thức, họ không thụ động tiếp nhận kiến thức một chiều từ GV, mà bằng hoạt động tự nghiên cứu, trao đổi, thảo luận trong nhóm, rút kinh nghiệm và tự điều chỉnh... HS sẽ chủ động, sáng tạo tiếp nhận tri thức và rèn luyện những phẩm chất quan trọng trong học tập và cuộc sống. GV không còn là chủ thể của quá trình dạy học, không còn là người duy nhất tìm ra và cung cấp kiến thức cho HS.

Trong DHTN, GV là người tổ chức và đạo diễn, là người thiết kế các hoạt động: thành lập các nhóm học tập, đề ra nhiệm vụ cho từng nhóm và tất cả các nhóm, là người điều hành, giám sát, hướng dẫn để các nhóm tự tiến hành các hoạt động trong nhóm, là người chủ trì hoạt động thảo luận chung toàn lớp và cuối cùng GV là người tổng kết, gợi ý định hướng kiến thức cho HS. Từ vai trò là người chủ giờ học, GV trở thành người tổ chức, điều khiển HS học tập, còn việc chiếm lĩnh tri thức là nhiệm vụ của HS.

2.3. Ưu điểm và hạn chế của DHTN

• Ưu điểm

DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử có những ưu điểm sau:

- Giúp HS phát huy năng lực tư duy

sáng tạo, tính tích cực, độc lập trong học tập. Qua nghiên cứu nội dung bài học, tiến hành trao đổi, tranh luận, bác bỏ ý kiến các thành viên khác, bảo vệ ý kiến của mình, các em sẽ lĩnh hội kiến thức một cách sâu sắc và khách quan nhất.

- Có tác dụng kích thích tư duy, phát triển các kĩ năng giải thích, phân tích, tổng hợp, so sánh, khái quát hóa, hệ thống hóa kiến thức, tạo sự hứng thú và lòng ham học hỏi cho HS.

- Có ưu thế trong việc phát triển năng lực, rèn luyện kĩ năng giao tiếp, phối hợp giữa các cá nhân trong nhóm, phát hiện, trao đổi, tiếp nhận, trình bày ý kiến... HS tự tin thể hiện khả năng của bản thân trước các bạn trong nhóm, thể hiện trách nhiệm cá nhân, biết cách tự đánh giá, điều chỉnh nhận thức và rèn luyện kĩ năng trình bày, diễn đạt một nội dung nào đó trước đông người, giúp HS khẳng định mình.

- Góp phần hình thành ở HS những phẩm chất tốt đẹp như tôn trọng, hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau trong học tập, thừa nhận năng lực của nhau và học hỏi nhau về cách tư duy, cách trình bày quan điểm...

- Giúp GV nhận được những ý kiến phản hồi từ HS để điều chỉnh PPDH cho phù hợp; giúp GV thực hiện mục tiêu dạy học nói chung, môn Lịch sử nói riêng.

• **Hạn chế:**

Bên cạnh những ưu điểm nêu trên, DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử cũng có những hạn chế như sau:

- DHTN mất nhiều thời gian: “45 phút của một tiết học cũng là một trở ngại trên con đường dạy học thành công cho công

việc nhóm. Một quá trình học tập với các giai đoạn dẫn nhập vào một chủ đề, phân công nhiệm vụ, làm việc nhóm và tiếp theo là sự trình bày kết quả của nhiều nhóm... Những việc đó khó được tổ chức một cách thỏa đáng trong một tiết học” [4, tr.23].

- DHTN sẽ có khả năng có nhóm đi “chệch hướng”, tức là thảo luận sai đề tài được giao. HS sẽ lợi dụng cơ hội thảo luận để nói chuyện hoặc làm việc riêng nếu GV quản lí không tốt.

- DHTN còn có khả năng trong nhóm sẽ có những HS lẩn át, áp đặt suy nghĩ cho các cá nhân khác; có HS phản ứng bất bình vì ý kiến của mình không được đồng tình và cũng có HS ỷ lại không tham gia thảo luận.

- Nếu GV tổ chức không tốt, việc kết hợp giữa hoạt động của nhóm và cả lớp thiếu đồng bộ sẽ dẫn đến tình trạng HS không nắm được kiến thức ở những nội dung mà các em không thảo luận...

2.4. Yêu cầu đối với GV và HS khi tổ chức DHTN

Khi tổ chức dạy học theo nhóm, GV và HS cần đáp ứng những yêu cầu sau đây:

- GV và HS phải có sự chuẩn bị chu đáo về tài liệu, phương tiện.

- Những nội dung GV đặt ra đối với HS trong quá trình DHTN phải đảm bảo tính vừa sức: nếu GV đưa ra yêu cầu quá cao, các em sẽ không thực hiện được; ngược lại, nếu GV đưa ra yêu cầu quá thấp sẽ dẫn đến tình trạng HS nhàm chán, hiệu quả giáo dục, giáo dưỡng và phát triển sẽ không đạt.

- Trong quá trình HS thảo luận, GV phải thường xuyên gợi ý, động viên, nhắc

nhờ các em tuân thủ về mặt thời gian.

- GV là người tổ chức DHTN nên phải bao quát lớp, theo dõi hoạt động của các nhóm, sớm phát hiện và điều chỉnh hoạt động của các em, hạn chế tình trạng HS làm việc riêng, động viên HS tham gia thảo luận, đặc biệt là những HS hạn chế về năng lực.

- GV cần rèn luyện cho mình kỹ năng tổng hợp, rút ra kết luận; phối hợp tốt giữa hoạt động cá nhân, nhóm và cả lớp; làm sao để các em nắm được những kiến thức mà mình không tham gia thảo luận...

- Để tiến hành DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử, trước hết GV phải xác định nội dung kiến thức. Khi tiến hành công việc này, cần chú ý:

+ Kiến thức được lựa chọn để tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử phải xuất phát từ mục tiêu giáo dục, giáo dục và phát triển của từng chương, bài. Bởi vì, mục đích cuối cùng của việc sử dụng bất kỳ PPDH nào cũng nhằm thực hiện tốt nhất mục tiêu đề ra.

+ Kiến thức lựa chọn tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử phải là kiến thức cơ bản, trọng tâm của chương, bài. Không phải bất cứ kiến thức nào cũng có thể được sử dụng để tổ chức DHTN; vì làm như vậy sẽ không đảm bảo thời gian và không kích thích hứng thú học tập của HS.

+ Kiến thức lựa chọn tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử phải đa dạng, phong phú, bao gồm nhiều loại khác nhau. Ví dụ, có kiến thức nguyên nhân, diễn biến, ý nghĩa; có kiến thức biến cố, hiện tượng, quá trình; có kiến thức khái

niệm, quy luật, nguyên lí; có kiến thức nhận biết, nhận thức, vận dụng, thực hành...

+ Kiến thức lựa chọn tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử phải đảm bảo tính hệ thống, thể hiện mối liên hệ giữa các nội dung trong từng bài, chương và toàn khóa trình, chương trình. Có như vậy mới giúp cho HS kế thừa trong quá trình học tập, trao đổi.

+ Kiến thức lựa chọn tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử phải có tính khả thi và mang lại hiệu quả; nghĩa là phải phù hợp với trình độ, năng lực nhận thức của HS; phù hợp với điều kiện dạy học ở từng lớp, từng trường, từng địa phương.

3. Một số hình thức, biện pháp tiến hành tổ chức DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử ở trường THPT

DHTN được tiến hành cả trong nội khóa, ngoại khóa, trên lớp, ở nhà... Dưới đây là một số hình thức, biện pháp tổ chức DHTN tiêu biểu trong giờ lên lớp môn Lịch sử ở trường THPT.

3.1. Mỗi nhóm tìm hiểu, trao đổi về một đơn vị kiến thức riêng nhưng yêu cầu thực hiện thì như nhau

Hình thức này được thực hiện trong quá trình nghiên cứu kiến thức mới, trong củng cố, ôn tập. Lớp học chia thành 3 đến 4 nhóm, GV phân công cho mỗi nhóm tìm hiểu về một đơn vị kiến thức riêng nhưng có liên quan với nhau. Ví dụ, khi dạy Bài 31: “*Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII*” (lớp 10) [2], GV tổ chức cho HS hoạt động nhóm về tiến trình cách mạng như sau:

- *Mục tiêu hoạt động:* Giúp HS nắm được những nét cơ bản nhất về tiến trình diễn ra của cách mạng Pháp cuối thế kỉ XVIII, qua đó nhận thức vai trò của quần chúng nhân dân đối với sự phát triển đi lên của cuộc cách mạng này.

- *Tổ chức hoạt động:* GV chia lớp thành 4 nhóm, mỗi nhóm từ 10 - 12 HS và giao nhiệm vụ cho mỗi nhóm tìm hiểu một giai đoạn phát triển của cách mạng Pháp theo các nội dung: (1) Thời gian tồn tại, (2) Lực lượng cầm quyền, (3) Hình thức chính quyền, (4) Chính sách thực thi và kết quả, (5) Nhận xét.

- *Biện pháp tiến hành:*

+ GV giao nhiệm vụ và hướng dẫn HS tự nghiên cứu sách giáo khoa.

+ Nhóm trưởng tổ chức trao đổi, thảo luận trong nhóm và ghi kết quả vào phiếu học tập.

+ GV giám sát và hướng dẫn các nhóm thảo luận bằng những câu hỏi gợi mở như: Ở mỗi giai đoạn của cách mạng có một bộ phận cầm quyền khác nhau, họ đại diện cho tầng lớp nào? Họ ban hành và thực thi những chính sách gì? Ưu điểm và hạn chế của những chính sách đó. Vì sao liên tiếp có sự thay thế bộ phận lực lượng cầm quyền trong quá trình diễn ra cách mạng Pháp.

+ Từng nhóm cử đại diện trình bày kết quả thảo luận của nhóm mình. Các nhóm còn lại phát biểu ý kiến, tranh luận.

+ Giáo viên tổng kết và chuyển sang nội dung khác.

3.2. Một số nhóm trao đổi, thảo luận về một đơn vị kiến thức riêng nhưng yêu cầu

thực hiện thì như nhau

Hình thức này được sử dụng khi dạy học những bài có 2 đơn vị kiến thức khác nhau, nhưng phương pháp tìm hiểu để nhận thức thì giống nhau. Nó tương tự như hình thức 2.1, chỉ khác ở chỗ là thay mỗi nhóm bằng một số nhóm cùng tìm hiểu, thảo luận về một nội dung kiến thức. Ví dụ, khi dạy mục 1 “*Những cuộc khởi nghĩa tiêu biểu trong phong trào Cần Vương*” trong Bài 21: “*Phong trào yêu nước chống Pháp của nhân dân Việt Nam trong những năm cuối thế kỉ XIX*” (lớp 11) [3], GV tiến hành tổ chức cho HS hoạt động nhóm như sau:

- Chia lớp ra làm 6 nhóm, mỗi nhóm có 6 đến 8 HS.

- Yêu cầu các thành viên trong mỗi nhóm nghiên cứu sách giáo khoa theo sự phân công như sau: Nhóm 1 và nhóm 2: khởi nghĩa Bãi Sậy; nhóm 3 và nhóm 4: khởi nghĩa Ba Đình; nhóm 5 và nhóm 6: khởi nghĩa Hương Khê.

- Mỗi nhóm tổ chức thảo luận và ghi vào phiếu những vấn đề gợi ý sau:

+ Thời gian diễn ra cuộc khởi nghĩa.

+ Căn cứ, địa bàn khởi nghĩa.

+ Thành phần lãnh đạo, lực lượng tham gia khởi nghĩa.

+ Diễn biến, kết quả, ý nghĩa.

- Từng nhóm cử đại diện trình bày kết quả trước lớp. Các thành viên còn lại trong nhóm và các nhóm khác tham gia thảo luận chung.

- Giáo viên tổng kết, rút ra nhận xét chung về từng cuộc khởi nghĩa.

So với hình thức 2.1 thì hình thức này có từ 2 đến 3 nhóm trở lên cùng tìm

hiểu về một đơn vị kiến thức cho nên việc tranh luận, đóng góp, bổ sung ý kiến giữa các nhóm diễn ra sôi nổi hơn, chất lượng đạt được sẽ cao hơn.

3.3. Tất cả các nhóm cùng tìm hiểu, thảo luận về một đơn vị kiến thức và yêu cầu thực hiện công việc thì như nhau

Với hình thức này, số lượng nhóm có thể ít hay nhiều tùy theo mức độ phức tạp của nhiệm vụ được giao và nội dung cần làm rõ: có thể lập mỗi nhóm là 2 HS, hay mỗi bàn hình thành 1 nhóm (4 HS), hoặc hai bàn hình thành 1 nhóm (8 HS). Tất cả các nhóm có cùng nhiệm vụ; do đó, sẽ thuận lợi cho HS khi nhận xét, bổ sung, tránh tình trạng cục bộ, chỉ biết đến nhiệm vụ của nhóm mình, có tác dụng phát huy tính cạnh tranh giữa các nhóm.

Đây là loại hình hoạt động nhóm đơn giản, dễ thực hiện. Vấn đề quan trọng là GV phải biết lựa chọn kiến thức cơ bản, trọng tâm và đưa ra hệ thống câu hỏi có giá trị để kích thích HS tìm hiểu, thảo luận. Ví dụ, khi dạy học Mục 1: “*Cách mạng công nghiệp Anh*” (Bài 32, lớp 10) [2], GV tổ chức cho HS hoạt động nhóm như sau:

- *Mục tiêu hoạt động*: Giúp HS nắm được nguồn gốc, những phát minh tiêu biểu và mối quan hệ giữa các phát minh trong cách mạng công nghiệp Anh.

- *Tổ chức hoạt động*: Chia lớp thành 12 nhóm, mỗi bàn là một nhóm có từ 4 đến 5 HS. GV giao nhiệm vụ cho tất cả các nhóm cùng thảo luận các vấn đề: Vì sao cách mạng công nghiệp diễn ra đầu tiên ở Anh?; Nhận xét về trình tự diễn ra của những sáng chế; Rút ra kết luận về mối quan hệ giữa

các thành tựu.

- *Biện pháp tiến hành*:

+ GV giao nhiệm vụ. HS tự nghiên cứu sách giáo khoa, rồi trao đổi thảo luận trong nhóm về những vấn đề mà GV đưa ra và ghi lại trên phiếu học tập.

+ GV giám sát, hướng dẫn HS thảo luận bằng các câu hỏi gợi mở như: So với các nước khác thì Anh có những điều kiện gì thuận lợi để cách mạng công nghiệp diễn ra đầu tiên? Những thành tựu đầu tiên của cách mạng công nghiệp Anh thuộc lĩnh vực nào? Vì sao? Sáng chế quan trọng nhất trong cách mạng công nghiệp Anh là gì? Giữa các sáng chế có tác động qua lại như thế nào?...

- Gọi một vài nhóm cử đại diện trình bày kết quả thảo luận trước lớp, các nhóm khác phát biểu tranh luận, bổ sung.

- GV tổng hợp ý kiến, rút ra kết luận và chuyển sang nội dung tiếp theo.

2.4. Mỗi nhóm trao đổi, thảo luận về một phần trong một đơn vị kiến thức và yêu cầu thực hiện công việc thì khác nhau

Đây là hình thức hoạt động nhóm mà GV sử dụng phổ biến trong DHLS ở trường THPT hiện nay. Tuy nhiên, theo chúng tôi, hình thức này có hạn chế là HS chỉ tập trung nghiên cứu, trao đổi phần kiến thức mà nhóm mình được phân công; do đó, việc thảo luận, tranh luận cả lớp diễn ra ít sôi nổi. Để khắc phục hạn chế này, trong quá trình hướng dẫn thảo luận và tổng hợp ý kiến, rút ra kết luận, GV cần dành nhiều thời gian để khắc sâu kiến thức cho HS.

Ví dụ 1. Khi dạy Mục I: “Tình hình nước Pháp trước cách mạng” (Bài 31, lớp 10) [2], GV tổ chức hoạt động nhóm như sau:

- *Mục tiêu hoạt động*: Giúp HS hiểu được tình hình kinh tế, xã hội, tư tưởng của Pháp trước cách mạng.

- *Tổ chức hoạt động*: Chia lớp làm 3 nhóm và phân công nhóm 1 tìm hiểu về tình hình kinh tế, nhóm 2 tìm hiểu về tình hình chính trị - xã hội, nhóm 3 tìm hiểu về tình hình tư tưởng.

- *Biện pháp tiến hành*:

- GV giao nhiệm vụ. HS tự nghiên cứu sách giáo khoa về nội dung liên quan. Nhóm trưởng điều khiển các thành viên trao đổi, thảo luận và ghi kết quả vào phiếu học tập.

- GV theo dõi, hướng dẫn các nhóm thảo luận. Chú ý đưa ra những gợi ý cho từng nhóm cụ thể như sau:

+ Đối với nhóm 1 thì gợi ý: Khi nói đến tình hình kinh tế nước Pháp trước cách mạng thì đề cập lĩnh vực nào? Nền nông nghiệp Pháp trước cách mạng có phát triển không? Vì sao? Còn công thương nghiệp thì sao? So sánh nền nông nghiệp nước Pháp với nền nông nghiệp nước Anh trước cách mạng?...

+ Đối với nhóm 2 thì gợi ý: Chế độ chính trị nước Pháp trước cách mạng là gì? Ai đứng đầu? Xã hội Pháp trước cách mạng chia làm mấy đẳng cấp? Địa vị kinh tế, chính trị của từng đẳng cấp? Phân biệt đẳng cấp và giai cấp.

+ Đối với nhóm 3 thì gợi ý: Nước Pháp lúc này xuất hiện tư tưởng mới gọi là

gì? Vì sao gọi là Triết học Ánh sáng? Các đại diện tiêu biểu của tư tưởng Triết học Ánh sáng? Những nội dung cơ bản của tư tưởng Triết học Ánh sáng?

- Sau khi thảo luận xong, các nhóm cử đại diện báo cáo kết quả trước lớp, các thành viên còn lại của nhóm khác góp ý, bổ sung, hoàn thiện.

- GV tổng kết hoạt động, rút ra kết luận từng vấn đề và chỉ ra mối liên hệ giữa chúng, sau đó chuyển sang nội dung khác.

Ví dụ 2. Khi dạy học Mục I: “Công xã Pa-ri” (Bài 38, lớp 11) [3], GV tổ chức cho HS hoạt động nhóm như sau:

- *Mục tiêu hoạt động*: Giúp HS nắm được những nét cơ bản về sự ra đời, hoạt động và ý nghĩa của Công xã Pa-ri.

- *Tổ chức hoạt động*: GV chia lớp làm 3 nhóm và phân công như sau:

+ Nhóm 1, tìm hiểu về hoàn cảnh ra đời của Công xã Pa-ri.

+ Nhóm 2, tìm hiểu về những chính sách của Công xã Pa-ri.

+ Nhóm 3, tìm hiểu về nguyên nhân thất bại, ý nghĩa và bài học kinh nghiệm của Công xã Pa-ri.

- *Biện pháp tiến hành*: tương tự như Ví dụ 1.

Hai ví dụ trên cho thấy, mặc dù mỗi nhóm thực hiện một nhiệm vụ khác nhau, tương đối độc lập nhưng phải tiến hành đồng thời. Vấn đề quan trọng là GV cần xác định nội dung kiến thức và yêu cầu công việc cho mỗi nhóm có khối lượng tương đương để cùng hoàn thành trong một thời gian nhất định. Khắc phục tình trạng nhóm sau phải chờ nhóm trước hoàn thành

thì nhóm mình mới thực hiện được hoặc muốn hoàn thành công việc được giao, nhóm sau phải bỏ thời gian để nghiên cứu nội dung kiến thức của nhóm trước...

4. Kết luận

Tóm lại, DHTN trong giờ lên lớp môn Lịch sử ở trường THPT như là khâu trung gian giữa làm việc độc lập của từng HS với công việc chung của cả lớp. Tuy nhiên, việc tiến hành bị hạn chế bởi không gian chật hẹp của lớp học, bởi thời gian có giới hạn của tiết học, cho nên GV phải biết tổ chức hợp lí và HS phải khá quen với phương pháp này thì mới có kết quả. Ở các trường THPT nước ta hiện nay, mỗi giờ lên lớp

môn Lịch sử có thể tiến hành từ 1 đến 3 hoạt động nhóm, mỗi hoạt động từ 5 đến 10 phút, tùy theo mục tiêu, nội dung bài học.

Thành công của tổ chức DHTN phụ thuộc vào sự nhiệt tình, hứng thú tham gia của HS, vì vậy còn gọi là phương pháp cùng tham gia. Trong DHTN, tư duy tích cực của HS được phát huy và ý nghĩa quan trọng của nó là rèn luyện năng lực hợp tác giữa các thành viên trong học tập. Mặt khác, cần tránh khuynh hướng hình thức và đề phòng lạm dụng việc sử dụng nó, cho rằng tổ chức DHTN là dấu hiệu tiêu biểu nhất của đổi mới PPDH.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Ngọc Bảo, Hà Thị Đức (2001), *Hoạt động dạy học ở trường trung học cơ sở*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), *Lịch sử 10* (Sách giáo khoa - Ban Cơ bản), Nxb Giáo dục, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Lịch sử lớp 11* (Sách giáo khoa - Ban Cơ bản), Nxb Giáo dục, Hà Nội.
4. Nguyễn Trọng Sửu (2007), “Dạy học nhóm - phương pháp dạy học tích cực”, *Tạp chí Giáo dục*, (171), tr. 21-23.
5. Viện Ngôn ngữ học (2000), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng.